

فریب خبرهای جعلی را نخورید!

در این اثر هفت روش برای تشخیص خبر جعلی ارائه شده

ترجمه و ویرایش: محمدحسین آزادی

INTERNATIONAL
FACT-CHECKING
NETWORK @ Poynter.

انجمن ملی برای حقوق بشر
National Society for Human Rights

این داستان مصور (کمیک استریپ) توسط پلتفرم راستی آزمایی برزیل (Aos Fatos) و با مشارکت شبکه بین المللی راستی آزمایی در مؤسسه پوینتر تهیه شده است. ما برای آشنایی راحت تر خوانندگان با خبر جعلی و کسب راهکارهای مقدماتی برای تشخیص آن، اقدام به ترجمه و ویرایش این اثر کردیم

تصویر و داستان: لوئیس فرناندو منیزز | مفهوم: تای نالون

مرور: الکسوسی ماندلیس، دالس راموس و دانیل فونک

ترجمه و ویرایش: محمدحسین آزادی

منتشر شده در آوریل ۲۰۱۸

چند بار چنین جمله ای رو خوندین و
شگفت زده شدین: «آیا این خبر جعلیه؟»

امروزه با انبوهی از اطلاعات مواجهیم. بر همین
اساس بسیاری از منابع و افراد در اینترنت و
رسانه های اجتماعی اقدام به تولید و به اشتراک
گذاری مطالبی میکنند که تشخیص صحت و سقم
اونها کار خیلی سختیه

یکی از نکات کلیدی اینیه که در مورد تمام مطالبی که در رسانه های اجتماعی
می خونید؛ از پستای دوستاتون تا مطالبی که از گروه های خانوادگی تو تلگرام
و واتساپ دریافت می کنید، با شک و تردید نگاه کنید!

خبر مشکوک

به گزارش آمد، نیرو، اردن و
مصر تصمیم گرفتند از ورود
اتریش عراقی که در گذرنامه
هایشان مهر ورود به ایران
را دارند، جلوگیری کنند.
یکی از شهروندان عراقی در
گفت و گو با آمد، نیرو ضمن
تأیید این موضوع گفت...

شاید واستون سؤال باشه که چطور
می تونید از درستی یه خبر در رسانه های
اجتماعی اطمینان حاصل کنین...

اینجا هفت نکته واسه کمک به شما برای
چک کردن اطلاعات آنلاین ارائه شده

زمان
راستی آزمایی

۱. منبع مطالب رو چک کنید

مطمئن بشید که می‌دونید خبری که می‌خونید از کجا میاد؛ تلاش کنید خبرهای خودتون رو از منابع رسمی خبری که به اصول حرفه‌ای پایبندن و با سابقه هستن دریافت کنید

   <https://iribnews.ir>

مطبوعات سنتی مثل روزنامه و تلویزیون که منابع رسمی و قانونی خبر محسوب میشن بر خبرنگاران اسم و رسم دار متکی هستن و اگه اطلاعات نادرستی هم منتشر کنن جریمه میشن ولی نظارت بر رسانه‌های غیررسمی مثل شبکه‌های اجتماعی خیلی سخت‌تر و پیچیده‌تره پس باید در مواجهه با اونا دقت خیلی بیش‌تری داشته باشین.

اگه در مورد منابع اطلاعاتی شک دارید به دنبال همین خبر تو سایت‌های دیگه بگردید. اگه درست باشه، به احتمال زیاد تو رسانه‌های دیگه هم مطرح شده.

Google

خبرمشکوک

خبرمشکوک

All

News

Videos

Images

Shopping

Configur

iribnews.ir

iribnnews.ir
iribnews.com
iribnews.org

مراقب فریب کارها باشید!

وب سایت‌ها و صفحات اجتماعی وجود دارن که طرح روزنامه‌ها و مجلات اصلی رو کپی کرده یا از آدرس‌های مشابه با خبرگزاری‌ها و منابع رسمی استفاده می‌کنن.

۲. بخوانید

مطالب خبری ترفندایی واسه
جلب توجه و اعتماد شما دارن!

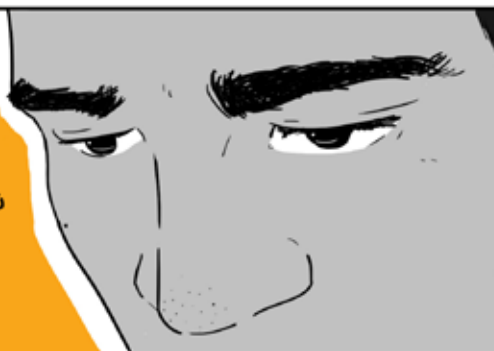

به خوندن تیتتر خبر اکتفا نکنید

پایین اومدن
پایین اومدن
پایین اومدن

منابع تمام جملات متن رو
چک کنید. اطلاعات اشاره
شده باید از جایی اومده باشن
«آیا اطلاعات گفته شده قابل
اعتمادن؟»

اگه مطالب لینک
خارجی دارن به منبع
اصلی برید و ببینید آیا
اطلاعات گفته شده
درسته یا نه

بررسی ادبیات و نگارش مطالب یکی دیگه از نکات
مهمه. خبرایی که از صفات زیاد و یا کلمات توهین
آمیز استفاده می‌کنن معمولاً جعلی ان.

سرکوب گران

تندروها

مزدوران

افراطی‌ها

نادان

در مورد فلانی چیزی شنیدی؟
میگن دوباره دستگیر شده

چی؟
دوباره؟

فراموش نکنین که به تاریخ انتشار مطالب نگاه
کنین. در رسانه‌های اجتماعی برای مردم عادی که
اخبار قدیمی را دوباره به اشتراک بذارن.

۳. نویسنده را بررسی کنید

از خودتون بپرسین این متن رو کی نوشته

آقا یا خانم نویسنده

از روزنامه نگاران ایرانی است که از سال ۱۳۸۳ وارد حرفه روزنامه نگاری شده است. او هم اکنون خبرنگار روزنامه صبح کشور است.

از همین نویسنده:

- گزارش دیگری که درباره همین موضوع نوشته است.
- گزارشی که درباره موضوع دیگری نوشته است.

در رسانه های رسمی روزنامه نگار مسئولیت صحت مطالبش رو بر عهده می گیره. یه ایده خوب اینه که در صورت امکان در خصوص صحت مطالب باز نشر شده از اونها یا محل فعالیتشون پرسیده بشه.

اگر در مورد صحت تصاویر و یا ویدئوها شک دارید،

۴. از گوگل بپرسید

Google

فقط کافیه تصویر رو در جعبه جستجوی گوگل بندازین یا از سیستم جستجوی معکوس استفاده کنید

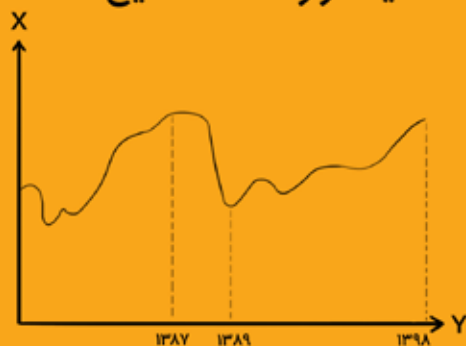

Youtube DataViewer

آدرس اینترنتی ویدئو Video URL

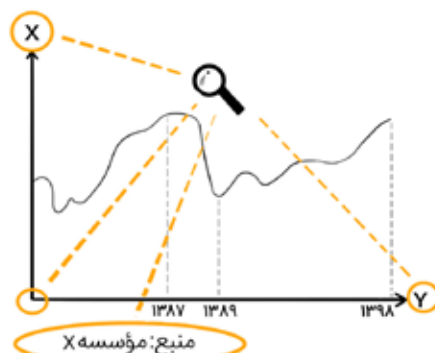
شما همچنین می تونین ویدئوها رو از طریق سیستم دیتا ویور یوتیوب بررسی کنید

همچنین بررسی این مسئله امکان پذیر است که
۵. آیا آمار ارائه شده صحیح اند؟

منبع: مؤسسه X

به مجموعه داده ها نگاه کنید: تاریخ و چارچوب زمانی مطالب رو بررسی کنید. داده های ناقص می تونن اطلاعات مهم رو پنهان کنند.

منبع: مؤسسه X

نوبت به امتحان به چالش میرسه ۶. از حباب بیرون بیا

ما تمایل داریم چیزایی را
باور کنیم که باورها و عقاید
ما رو تأیید کنن واسه
همین از مطالبی که
دیدگاه متفاوتی ارائه میدن
دوری می کنیم

تا حالا از خودتون پرسیدین
خبرایی که شما از رو سایت یا
تو یه کانال و گروه می خونید
چقدر مورد پسند افرادی با
ایدئولوژی ها و دیدگاه های
مختلفه؟

همیشه از خودتون
پرسین: آیا این اطلاعات
توسط کسی که نظرات
مشابهی با شما داره
منتشر شده؟ آیا دیگران
هم همین نظر رو دارن؟

سعی کنید نظرات افراد و
گروه های مختلف رو بخونید
و بشنوید تا ذهنتون محدود
به یه دیدگاه خاص نشه و
شما رو به فرد متعصب و کم
طاقة بار نیاره

خلاصه اینکه: شک کنید؛ حتی زمانی که به اون چه می خونید اعتقاد داشته باشین

به خاطر بیارید که شما تنها نیستید؛ اگر نیاز به کمک داشتید
۷. به متخصصان مراجعه کنید

فالف NEWS

chequeado

POLITIFACT

در حال حاضر سایت های راستی آزمای زیادی
در جهان وجود دارد ولی متأسفانه تعداد این
سایت ها در ایران خیلی کمه!

البته، اونا نمی تونن همه اطلاعات رو ببینن و بررسی کنن.
ولی معمولاً موضوعات مهم و فراگیر رو بررسی می کنن.

درخواست راستی آزمایی:

سلام! من فکر می کنم خبری که تو سایت ... در تاریخ (۱۳۹۸/۵/۲۱) منتشر
شده جعلی باشه. شما می تونین در بررسی صحت اون به من کمک کنید؟

لینکی که باید بررسی شود:

<https://truthfulnews.com/45663451>

منبع و نویسنده مطلب:

So-and-So Surname / Truthful News

ارسال

فقط سؤال کن؛ سؤالات زیادی هر روزه از طرف مخاطبان برای
وب سایت های راستی آزمای ارسال میشه. اگر سؤالات شما در
حیطه کاری اونها باشه، اون رو بررسی میکنن و نتیجه رو به
شما اطلاع میدن یا در وب سایتشون منتشر میکنن

اوه، همه این کارا فقط برای اینکه به بینم یه خبر جعلیه یا نه؟

بله. اگه اطلاعات غلط رو چک نکنید و به اشتراک بذارید، به خانواده و دوستان شما میرسه. اگر اونا هم نتونن چک کنن، اون رو به خانواده و دوستانشون منتقل می کنن و به این شکل یه خبر جعلی در جامعه فراگیر میشه

اطلاعات صحیح و با کیفیت حق همه است

فقط مطلبی که بهش اعتماد دارید رو به اشتراک بذارین و خانواده و دوستانتون رو هم تشویق کنید که همین کار رو انجام بدن

جداسازی خبرهای جعلی از اطلاعات واقعی
دشواره. ولی حالا شما می‌تونید اونا رو
تشخیص بدید!

تولیدکنندگان خبر جعلی سعی دارن هر روز
شما رو فریب بدن و روی ذهن شما اثر بذارن ...

شما دیگه راه مقابله با اونا رو بلدید
و در دامشون نمی‌افتید

منابع:

(دستورالعملی برای تشخیص

خبر جعلی و سایر اختلالات اطلاعاتی)

پایان نامه راهکارهای مقابله با خبر جعلی

برای معاونت سیاسی سازمان صداوسیما

Aos Fatos

BBC News Academy

FactCheck.org

PolitiFact

۱۳۹۸